

Ruta Granados 1 · CASA NADIUA

El 27 de juliol de **1867** va néixer a Lleida Pantaleó **Enric** Joaquim **Granados** i Campiña, fill de Calixto Granados, militar d'origen cubà i d'Enriqueta Elvira Campiña, nascuda a Santander. El matrimoni vivia a prop de la caserna de la Seu Vella on treballava el pare. Quan van arribar a la ciutat, ja tenien dos fills i la mare estava embarassada de l'Enric.

Només tres anys després, un nou canvi de destinació a Santa Cruz de Tenerife, va allunyar de Lleida la família Granados i, quan van tornar a Catalunya el 1872, es van instal·lar a Barcelona. Així, doncs, poca era encara la consciència de l'origen lleidatà del nen Granados però, curiosament, anys més tard a París i gràcies a l'amistat amb Ricard Viñes, va recuperar aquest fet amb nostàlgia, cosa que el va portar a visitar alguns cops la ciutat fins a establir-hi un lligam especial.

Època de formació:

1. De ben petit, Granados ja va demostrar una clara inclinació cap a la música i va rebre les primeres classes de solfeig i piano amb el capità José Junceda, director de la banda militar del Regiment de Navarra i amic de la família.
2. Després va entrar a formar part de l'Escolania de la Mercè de Barcelona, dirigida pel mestre de capella Francesc Xavier Jurnet, el qual va reconèixer que mai no havia tingut un alumne com Granados.
3. I, finalment, va rebre classes de piano de **Joan Baptista Pujol**, un dels primers catalans que va estudiar a París i director d'una acadèmia de piano de la qual van sortir altres grans pianistes i amics com Malats, Vidiella, Viñes i, especialment, **Albéniz**.
4. **1887-1889. Estudia a París** amb Charles W. de Bériot (1833-1914), reconegut pedagog del piano. També va relacionar-se amb els músics més destacats de l'època i anà a l'Schola Cantorum. Coneix a Ricard Viñes!

Lleida, a cavall entre els segles XIX i XX era una petita capital de província que, a poc a poc anava entrant en la modernitat gràcies a l'impuls de la Renaixença i de l'incipient Modernisme.

Sabem que hi havia una vida musical força activa: Orfeó Lleidatà (1861), primeres bandes i orquestres, societats tipus Cors Clavé, associacions musicals i la creació de l'Escola Municipal de Música el 1915 (bressol de l'actual Conservatori).

Isaac Albéniz (1860-1909)

Per desig d'Albéniz, Granados va acabar l'obra "Azulejos" el 1910.

La Paeria i la Diputació, un cop coneguda la notícia de la mort de Granados, van començar a treballar en la preparació d'un seguit d'actes d'homenatge que, finalment, es van desenvolupar els dies 12 i 13 de novembre de 1916:

- El diumenge dia 12 es va fer l'acte oficial i protocolari a l'Ajuntament (l'alcalde era el Sr. Antoni Agelet), amb una àmplia representació institucional i social, a més de la presència d'Eduard i Maria de la Soledat Granados, fills del compositor. Posteriorment, una llarga comitiva va desplaçar-se a la casa nadiua on es va inaugurar la **PLACA commemorativa**, obra de l'escultor Pere Corberó.
- L'endemà, dilluns dia 13, es va celebrar una missa solemne a la Catedral Nova i, al vespre, un concert d'homenatge amb la participació del seu deixeble lleidatà Lluís Farrús (vegeu QR – La Diputació), Frank Marshall (que esdevindria el nou director de l'Acadèmia Granados) i la soprano Carme Bertran.

LA INFANTESA DE GRANADOS

https://youtu.be/n_JyYxRJNsY?list=PLZU6N5Gr0C0JAffynsN6qzKUrbvfHxrfC

GRANADOS TOCA GRANADOS ! (Dansa núm.2 "Oriental")

https://www.youtube.com/watch?v=Q4_l0fNT7N0

Granados era un personatge modern, atent als nous avenços tecnològics. Va enregistrar diversos rotlles de pianola i discs de gramòfon que ens donen la possibilitat d'escoltar-lo (malgrat les lògiques deficiències tècniques de l'època) tocant ell mateix les seves obres al piano!

Enric Granados. "Goyescas. No. 4. Quejas ó la maja y el ruiseñor", Enrique Granados, pianista. Rotlle de pianola.

Enric Granados interpreta la "Danza española núm.10". International Talking Machine [entre 1906 i 1920]. Odeón. Disc de pedra de 78 rpm.

Ruta Granados 2 · MONUMENT A ENRIC GRANADOS

La tràgica mort de Granados i la seva esposa va provocar una gran commoció internacional de condol, seguida per una allau de subscripcions i ajudes per ajudar econòmicament els sis fills del compositor. Els lleidatans van participar-hi activament i, per perpetuar la seva memòria, Lleida ha fet nombrosos actes i esdeveniments. En destaquem aquests:

1916 – Homenatge - funeral solemne a la Catedral. Col·locació d'una **placa** en record seu a la casa natal (obra de l'escultor Pere Corberó) i d'un retrat al Saló de plens de La Paeria.

1957 – **Estrena** de "Goyescas" al Teatre Principal, tot un esdeveniment social a Lleida -a càrrec de la companyia del Liceu- amb la presència de familiars i deixebles del mestre. Exposició retrospectiva a l'IEI de la seva obra, conferències i concerts (amb pianistes tan destacades com Alicia de Larrocha i Rosa Sabater). Per cert, un any abans es van inventar els

dolços de pasta seca anomenats Granados.

1966 – **50è aniversari de la seva mort**. Després de molt temps de parlar-ne, finalment s'inaugurà el 29 d'octubre el **MONUMENT a Granados als jardins de la Seu Vella**, idea de l'arquitecte lleidatà **Marià Gomà** i amb un relleu al·legòric de l'escultor **Benjamín Mustiela**. A la part del darrera, l'artesà **Antoni Guerra** reproduïx amb forja cinc compassos d'*El fandango del candil* (fragment de *Goyescas* dedicat a R.Viñes!).

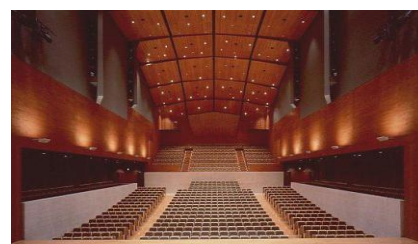
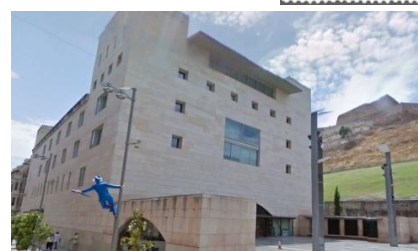
El monument es va fer per subscripció popular i, en un principi, s'havia de situar al final dels Camps Elisis. Aquell vespre es va representar, per segon cop a Lleida, *Goyescas* al Teatre Principal.

1967 – 1r centenari del naixement de Granados. Entre tots els nombrosos actes, va destacar la inauguració d'un **carrer** dedicat al compositor i també, com a curiositat, es va editar un **segell** commemoratiu.

1995 – S'inaugura l'**Auditori Enric Granados** amb dues sales de concert (de 800 i 250 cadires), seu també de l'Escola i el Conservatori de Música i autèntic motor de la vida musical lleidatana.

2016 - 2017 - Centenari de la mort i 150è aniversari del naixement de Granados.

Concerts, exposicions, publicacions, conferències...

"EL FADANGO DEL CANDIL" (amb la partitura)

Obra dedicada a Ricard Viñes

<https://www.youtube.com/watch?v=jb9ieBLCVmA>

"EL FADANGO DEL CANDIL"

(versió d'Alicia de Larrocha)

<https://www.youtube.com/watch?v=EaCOi2gplYo>

Ruta Granados 3 · CATEDRAL NOVA

PARTIDA DE NAIXEMENT DE GRANADOS del 30 de juliol de 1867 (nascut el dia 27 al c/Tallada núm.1)

En la ciudad de Lerida, obispado del mismo nombre, en el principado de Cataluña, a veinte y nueve de Julio de mil ochocientos sesenta y siete, Yo D.ⁿ Marcelino Arieva, Capellan párroco del ser Batallón del Regimiento Infantería de Navarra n.º 25 bautice solemnemente en la Iglesia parroquial de la catedral de la expresada ciudad a un niño que nació a las cinco de la mañana del día veinte y siete del expresado mes y año, hijo legítimo de D.ⁿ Calisto Granados y Armenteros, Capitán de la 3.ª Compañía del mencionado Batallón y Regimiento, natural de la Habana, en la isla de Cuba; y de D.ª Enriqueta Escriu, Campesina, natural de Santander, provincia y Obispado del mismo nombre; siendo sus abuelos paternos D.ⁿ Manuel y D.ª Yrene, ambos naturales de la Habana; y maternos D.ⁿ Antonio, natural de la ciudad de Méjico, en ultramar, y D.ª Ramona, natural de Santander; se le puso por nombre Cantaleón Enrique Joaquín; fueron sus padrinos D.ⁿ Joaquín González Estefani, natural de Madrid, propietario y D.ª Sofía Arambarri, su esposa, y en su representación D.ⁿ José Bermejo, Capitán de la 5.ª Compañía de dicho Batallón y Regimiento, y su hija D.ª Carolina, a quien advertí el parentesco espiritual y demás obligaciones que por el continen. Fueron testigos Rufino Aroz, sacristán de dicho Regimiento, y el otro sacristán de la expresada parroquia de la catedral. Y para que conste extendí y autorice esta partida en el libro de bautismos de esta parroquia a treinta de Julio del mes y año ut supra.

Marcelino Arieva

La Catedral Nova al 1920, encara amb l'església que tenia al costat. El 1916 s'hi va celebrar el funeral solemne en record de l'artista que havia estat batejat en aquesta mateixa catedral.

“ELEGIA ETERNA” per Montserrat Caballé
(Poema d'Apel·les Mestres)

<https://www.youtube.com/watch?v=c4Ridr4JLVI>

EL LLEGAT EMILI PUJOL A L'IEI

https://www.youtube.com/watch?v=ib_FV6ECV5k

LA MÚSICA DE PUJOL: "Guajira" (David Rusell)

<https://www.youtube.com/watch?v=rcVElCyWxMk>

El **llegat** Emili Pujol és un fons estrictament musical, cedit a la ciutat de Lleida per la seva vídua la Sra. Adelaida Robert l'any 1988 i que es va obrir al públic el 15 d'abril del mateix any en una sala de l'Institut d'Estudis Ilerdencs, actualment en reformes.

El fons consta de més de 700 partitures, amb un important nombre d'obres originals del propi Pujol, i també d'autors diversos (Falla, Granados, Albéniz...) a més de composicions que li han estat dedicades.

Els instruments, situats en una vitrina per preservar-ne la conservació, són els que utilitzava normalment el mestre Pujol en les seues concerts. Completen el llegat una petita biblioteca auxiliar, una part dels seu mobiliari personal i un conjunt de fotografies, quadres i condecoracions que ajuden a conèixer millor la seva figura.

Pel seu valor històric destaquen una guitarra d'Antonio **Torres** del 1863 (és el luthier sobre el qual es basa la guitarra tal com la coneixement avui), ...

... una guitarra Garcia (1903), una guitarra barroca (1806) i la famosa rèplica de **viola de mà** que va encarregar i que va suposar el seu redescobriment.

Ruta Granados 5 · CASA NADIUA DE RICARD VIÑES

Naixement i primers anys d'estudi

Ricard Viñes i Roda va néixer a Lleida el 5 de febrer de 1875 i inicià els estudis musicals als 7 anys amb l'organista de la catedral Joaquim Terraza. Poc després, vistos els grans avenços que feia, ja es va traslladar a Barcelona.

Com que no tenia l'edat mínima per ingressar a l'Escola Municipal de Música de Barcelona, va estudiar com a alumne particular amb Joan Baptista Pujol. Dos anys després, el 1887, va poder entrar a l'Escola com a alumne oficial i aquell mateix any va rebre el primer premi de piano. També va estudiar harmonia i composició amb Felip Pedrell.

Anada a París

L'octubre de 1887, amb només 12 anys, Viñes i la seva mare van traslladar-se a París i va ser admès com a alumne oïdor a les classes superiors de piano que impartia Charles Bériot al Conservatori de París.

Viñes freqüentava les reunions de la colònia hispanoamericana i les d'altres cercles benestants on aviat va ser conegut no només com un gran pianista sinó també com una persona molt culta. Va ser en aquests salons parisencs on Viñes va conèixer el noble anglès Lord Butterfield qui esdevindria el seu mecenes.

També va ser membre d'un grup anomenat *Les apaches* que aplegava un nombrós grup d'artistes que es reunien tots els dissabtes al vespre per parlar de literatura, música, poesia, pintura, filosofia...

Anys de plenitud i mort

Durant la primera guerra mundial (1914-1918), Viñes es va refugiar al sud de França. Acabada la guerra, va fer dues gires de concerts per Amèrica del Sud (1920 i 1924) i alguns anys després, entre el 1930 i el 1936, hi va tornar a actuar. En tornar a París encara va oferir nombrosos concerts amb gran èxit però a poc a poc la seva personalitat artística va anar minvant.

Finalment, el 1940 va tornar a Barcelona on va restar fins la seva mort. Els darrers anys de la seva vida va passar moltes dificultats econòmiques i va morir a l'hospital de Pedralbes el 29 d'abril de 1943.

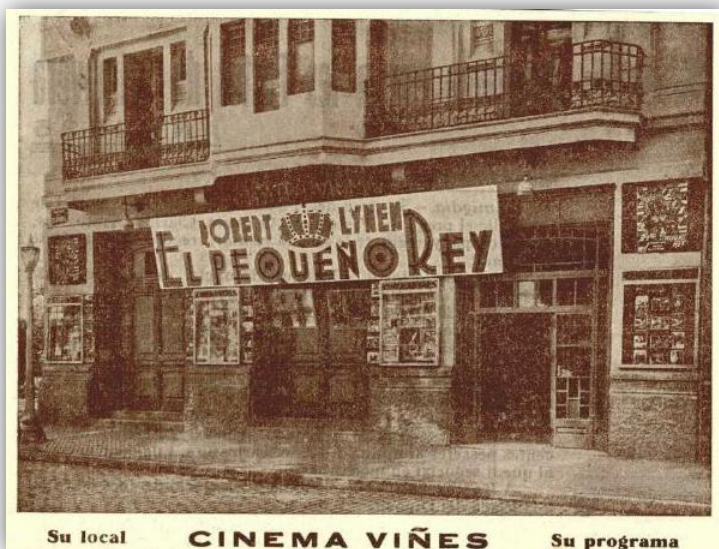

GRANADOS A PARÍS I RELACIÓ AMB VIÑES

<https://www.youtube.com/watch?v=CDv0pS2fNkw&index=3&list=PLZU6N5Gr0C0JAffynsN6qzKUrbvfHxrfC>

Viñes i Granados vivien i estudiaven a l'*Hôtel de Cologne et d'Espagne*. Junts van aprendre la llengua francesa i van conèixer la ciutat. Hi ha algunes anècdotes divertides com, per exemple, quan -sense ser conscients del perill- es passejaven pels terrats de zinc de l'hotel, o quan per divertir-se tocaven sovint el piano a quatre mans, o quan recitaven poemes de Bécquer sobre la tomba de Chopin... a més d'anar a concerts, tertúlies, exposicions i compartir moltes estones d'oci i conversa.

Ruta Granados 6 · ANTIC TEATRE VIÑES

LA MÚSICA VOCAL DE GRANADOS · Tonadillas: "La Maja de Goya"

<https://www.youtube.com/watch?v=b0eYrmZxVhQ>

Viñes, juntament amb el Quartet Renaixença (amb Eduard Toldrà) i la contralt Srta. Callao, va oferir dos concerts, els dies 3 i 4 de maig a les 10h de la nit, amb motiu de l'obertura del local. El programa del concert es va repetir íntegrament dues vegades i Viñes va interpretar, entre altres compositors, obres de Chopin, Granados, Albéniz, Manuel de Falla, Joaquín Turina i Déodat de Séverac.

El Teatre Viñes va aparèixer com a sala i teatre de la nova seu social de Joventut Catòlica. L'edifici fou aixecat segons un projecte de l'arquitecte municipal Francesc de Paula Morera i va esdevenir una obra rellavant del modernisme a la ciutat.

Durant anys, el teatre va acollir concerts, representacions teatrals i, especialment, projeccions cinematogràfiques. Amb el pas dels anys, el teatre, que l'any 1928 es va passar a dir *Cinema Viñes*, es va convertir en un dels cinemes històrics de la capital de Ponent, un dels selectes locals de lleure que hi havia a Lleida, i va viure la seva primera edat d'or. Després d'incorporar el cinema sonor l'any 1932, el Cinema Viñes va viure una segona època daurada, durant la postguerra, encara que durant les últimes dècades de vida va subsistir com a cinema de reestrena fins que va tancar definitivament l'any 1978.

GRANADOS I LLEIDA

https://www.youtube.com/watch?v=1maget_Arts&list=PLZU6N5GrOC0JAffynsN6qzKUrbvFHxrfC&index=7

La Paeria va ser el lloc on el 1911 es va fer la rebuda institucional a Viñes i Granados durant les Festes de Maig i que ha quedat immortalitzada en aquesta fotografia on se'ls veu en ple carrer

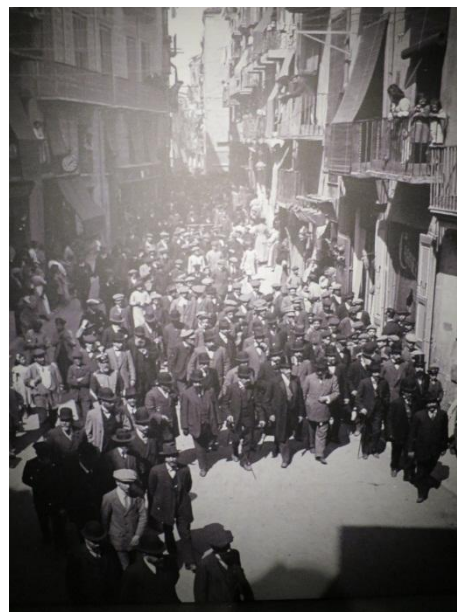
Major rodejats d'autoritats i curiosos. Fixeu-vos en els tres personatges del davant: Ricard Viñes (amb el bastó), l'alcalde Màrio Sol i Enric Granados!

Al Saló de Plens, el 12 de novembre de 1916, es van iniciar els actes en record de Granados amb una comitiva multitudinària fins la casa nadiua i amb la inauguració de la placa commemorativa.

LES TRANSCRIPCIONS – “Dansa espanyola núm.5” (Carles Trepà, guitarra)

<https://soundcloud.com/carles-trepà/2-danza-espa-ola-n-5-granados>

L'ÈXIT I EL TRÀGIC FINAL

El 1911 Granados va estrenar al Palau de la Música la que es considera la seva obra més important: la suite pianística “Goyescas”, inspirada en l'obra del genial pintor aragonès. L'èxit d'aquesta partitura el durà l'any 1914 a interpretar-la a la gran Sala Pleyel de París i, poc després, l'*Académie de Musique et de Danse* li demanarà de convertir-la en una òpera per representar-la l'any següent a l'Opéra Garnier. Granados va traslladar-se a Suïssa, a casa del pianista americà Ernest Schelling, per treballar en l'adaptació teatral de la partitura però, a causa de l'esclat de la 1a Guerra Mundial, això no va ser possible.

Finalment, però, aconseguí que l'estrena de l'òpera “Goyescas” es faci al Metropolitan Opera House de Nova York el 1916. El comiat a Barcelona va ser multitudinari i l'èxit inicial de l'obra molt important, encara que només van fer-se cinc representacions. Malauradament, el viatge de tornada va suposar la tràgica mort del músic lleidatà el 26 de març del 1916 en aigües del Canal de la Mànega.

Tota la vida E. Granados va resistir-se a embarcar i, abans del viatge, ja va manifestar la seva por al mar...

La invitació del president T.W. Wilson per fer un concert privat a la Casa Blanca va endarrerir la tornada prevista pel matrimoni Granados i no van poder agafar un vaixell espanyol que els dugués directament a Barcelona. Després de fer escala a Anglaterra, van agafar el vapor *Sussex* per creuar el Canal de la Mànega però, prop de França, un submarí alemany va disparar al vaixell i el va partir en dos.

Aquest és l'estat amb què va quedar el vapor *Sussex*! Ningú esperava que fos atacat perquè no era cap vaixell militar i es donà l'amarga circumstància que, tocat però no enfonsat, l'embarcació va poder arribar a la costa i els passatgers que hi van restar, van aconseguir salvar-se...

FONS MUSICALS DE L'ARXIU MUNICIPAL DE LLEIDA
<http://arxiu.paeria.cat/fons-documentals/llegats-i-donacions/fons-musical>

Ruta Granados 8 · TEATRE PRINCIPAL

El Teatre Principal de Lleida es va inaugurar el 29 de desembre de 1951 i va ser el centre de la vida teatral i musical de la ciutat fins a finals del segle XX. Aquí s'hi van fer les dues primeres representacions de *Goyescas* (la tercera ha estat el 2017 al Teatre de La Llotja):

-El 6 de febrer de **1957** a les 10 de la nit **es va estrenar *Goyescas* a Lleida** a càrrec de l'equip de cantants, ballarins i l'orquestra del Liceu, sota la direcció d'Eduard Toldrà. No cal dir que va ser un veritable esdeveniment social! Es va retransmetre per Ràdio Lleida i va comptar amb la presència dels fills del compositor Natàlia i Enric Granados. Aquest any també es va fer una exposició d'objectes personals a l'IEI, conferències i concerts de Rosa Sabater i Alicia de Larrocha.

-El 29 d'octubre de **1966**, dins dels actes del 50è aniversari de la mort de Granados, es torna a representar *Goyescas* al Principal, aquest cop per la companyia del Teatro de la Zarzuela de Madrid.

Al matí es va inaugurar el monument i durant l'any es va fer una nova exposició, conferències, concerts i també es va **inaugurar el nou carrer dedicat a Granados** a la zona alta.

El Teatre Principal en obres el 1949.

Història del Teatre:

[https://ca.wikipedia.org/wiki/Teatre_Principal_\(Lleida\)](https://ca.wikipedia.org/wiki/Teatre_Principal_(Lleida))

Cèlebre cartell de l'artista local el Sr. Josep Barberà.

Aquest lloat cartell va aparèixer diversos cops a la premsa i també va ser la tapa del programa de mà del concert el qual constava d'una sinopsi de l'argument, articles diversos, agraïments a la comissió organitzadora i les fotografies de tots/es els artistes de la companyia del Gran Teatre del Liceu.

L'interès per la pintura ja li venia de l'època en què tenia com a veïns a Barcelona la família d'artistes Miralles, amb qui coincidirà també a París.

Granados tenia bona traça i, fins i tot, a les seves cartes solia incloure algunes il·lustracions.

La fascinació per l'època de Francisco de **Goya** (1746 – 1828) és una constant en la seva obra, en un intent molt personal de reproduir musicalment l'esperit "castizo" del Madrid de finals del s.XVIII.

Del piano a l'òpera:

- Llibret de Fernando Periquet (1873 – 1940), escriptor i periodista valencià, autor dels textos d'altres obres vocals de Granados.
- L'obra s'estructurarà, ara, en tres quadres i vuit fragments. L'argument està centrat en una història d'amor i gelosia una mica convencional; això sí, tot ambientat en un seguit d'animades escenes populars.
- L'original "El pelele" pianístic es transformarà en el *Preludi* de l'òpera, i l'*Intermezzo* esdevindrà el fragment instrumental més conegut. Granados el va compondre a darrera hora per cobrir musicalment els canvis d'escena i ràpidament va tenir una història independent com a brillant peça de concert. L'ària vocal més coneguda és "La maja y el ruiseñor".

ESTRENA DE GOYESCAS A NOVA YORK

<https://www.youtube.com/watch?v=OCiI45pkMJQ&list=PLZU6N5GrOC0JAffynsN6qzKURbvHxrfC&index=5>

GOYESCAS: "Intermezzo"

<https://www.youtube.com/watch?v=9xugBZkBpDk>

GOYESCAS: "La maja y el ruiseñor"

<https://www.youtube.com/watch?v=f6uR0WuR8h4>

Ruta Granados 9 · CAMPS ELISIS

Ricard Viñes havia vingut amb més assiduitat a la ciutat i, finalment, el 17 de maig de **1911**, per les Festes de maig, va poder coincidir amb Granados a Lleida, tal com s'havien promès a París mentre estudiaven. La premsa de l'època ens explica que van ser nombrosos els actes públics i les mostres de reconeixement però, sens dubte, **el més destacat fou el concert que van oferir plegats al Teatre dels Camps Elisis**. El repertori incloïa peces a 4 mans i, a la part central, Granados va interpretar fragments de "Goyescas" entre els que cal destacar "El fandango del candil", dedicat precisament a Viñes. També va tocar la jove violinista Anita Pinet acompanyada al piano per Amali Prim.

L'èxit de la visita va fer que els dos músics es proposessin tornar de nou el 1912 però Granados, malalt, no va poder venir tot i que estava anunciat al cartell de la Festa Major! A més de Ricard Viñes, també va tocar el guitarrista Emili Pujol (vegeu QR – IEI) que es trobava casualment a Lleida.

No serà fins el 1915 que Granados va tornar a Lleida per darrera vegada... (vegeu QR – La Diputació).

ALLEGRO DE CONCERT

<https://www.youtube.com/watch?v=o6IUveMQcIA>

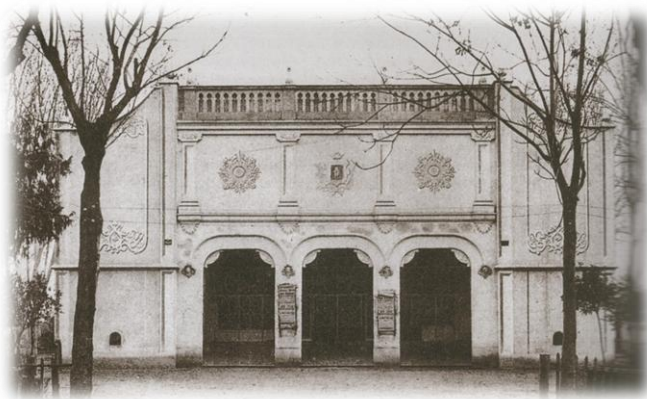
VALSOS POÈTICS

<https://www.youtube.com/watch?v=zWDL7n-JYX8>

ESCENES ROMÀNTIQUES

<https://www.youtube.com/watch?v=MOeLzeLubqo>

L'antic Teatre dels Camps Elís

Cartell de la Festa Major de 1912 on s'anuncia el concert de Viñes i Granados... que finalment no va poder ser

LA MÚSICA PER A PIANO DE GRANADOS

Enric Granados era un extraordinari pianista i un gran improvisador. Va compondre més de 300 partitures per a aquest instrument amb brillants peces de concert, obres pedagògiques i algunes transcripcions (per exemple d'Scarlatti). Cal destacar:

- 1892 – 1900 **“Danzas españolas”**, recull de 12 peces d'estil més clàssic, molt conegudes i que li van donar un reconeixement de músics tan importants com Saint-Saëns, Massenet, Grieg o K'ui. Destaquen les núm. 2 (“Oriental”), la 4 (“Villanesca”), la 5 (“Andaluza”) o la 6 (“Rondalla aragonesa”).
- 1895 ca. – **“Valses poéticos”**
- 1904 – **“Allegro de concierto”**, dedicada a Malats, és una virtuosa partitura amb què va guanyar, a Madrid, un polèmic premi de composició d'una obra obligada per a concursos de piano.
- 1904 – **“Escenas románticas”**
- 1911 – **“Goyescas”**, sens dubte l'obra principal de Granados. Es tracta de dos quaderns amb el títol “Los majos enamorados” inspirats en l'obra del pintor Francisco de Goya. Són 7 obres, de les quals podem destacar “La maja i el ruiseñor” i “El pelele”.

Granados a la Seu Vella el 1911

La tècnica del **pedal** és un dels recursos tècnics en què més va innovar Granados. Va desenvolupar un seguit de símbols de gran precisió per a les seves partitures, mai utilitzats abans i, fins i tot, va escriure diversos tractats sobre el seu ús.

Precisament, la sonoritat tan especial de la música de Granados rau en l'ús subtil del pedal per tal de trobar un equilibri entre les ressonàncies harmòniques sense que això afecti la melodia.

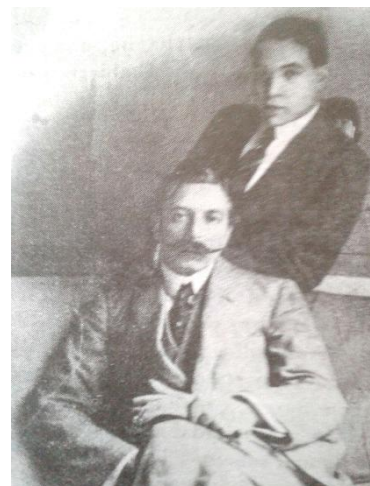

Diploma de la ciutat de Lleida a Enric Granados, obra de Baldomer Gili i Roig el 1911.

El 19 de novembre de **1915 Granados torna a Lleida** (vegeu QR – Camps Elisis) en aquest cas per apadrinar l'alumne lleidatà Lluís Farrús, el qual va donar un concert al Palau de la Diputació per tal de justificar els progressos musicals aconseguits amb la beca rebuda per aquesta institució per estudiar a l'Acadèmia Granados. Com és lògic, per la insistència del públic, Enric Granados també va tocar breument i va interpretar una part de "Goyescas" i "El pelele". Malauradament, aquesta va ser la seva darrera actuació pública sis dies abans del viatge als Estats Units...

Cal destacar dos alumnes lleidatans de Granados:

- **Lluís Farrús**, el qual va fundar l'Acadèmia Farrús seguint el model de l'Acadèmia Granados de Barcelona i
- **Elena Pàmies**, que va exercir la primera càtedra de piano de la nova Escola Municipal de Música (1915, origen de l'actual i ja centenari conservatori).

Granados amb Lluís Farrús

EL PELELE

<https://www.youtube.com/watch?v=cJHOeYvj2Vc>

Fotografia de 1890

Granados per Ramon Casas (1866-1932), pintor modernista autor d'un seguit de cèlebres retrats al carbó de personalitats diverses del moment.

GOYESCAS (òpera completa)

https://www.youtube.com/watch?v=Fv_9iUjKIFY

Web de l'Auditori

<http://auditorienricgranados.cat/es/>

FOLLET – “Preludi del 3r Acte”

Òpera en tres actes amb llibret
d'Apel·les Mestres (1903)

<https://www.youtube.com/watch?v=JHaRWIAj7qQ>

Web de Any Granados

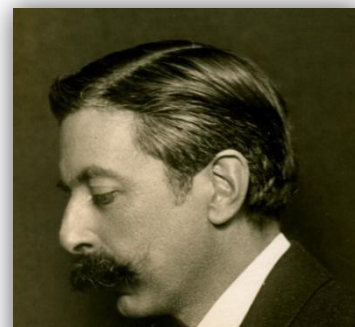
<http://granados.paeria.cat>

GRANADOS PEDAGOG

Des del mateix moment en el qual un adolescent Granados va començar a despuntar com a virtuós del piano, ja va dedicar una part important del seu temps a les classes de piano, una tasca que mai no deixarà de realitzar durant tota la seva vida.

En un primer moment era una activitat que li reportava uns ingressos complementaris als concerts i a la composició. Les classes particulars als fills i filles de la burgesia barcelonina, també li van permetre conèixer famílies benestants, que van ajudar-lo posteriorment durant tota la seva carrera.

La creació de la seva pròpia acadèmia de piano i l'elaboració contínua d'obres i escrits didàctics confirmen una gran vocació per a l'ensenyament. També cal remarcar que Granados era un home d'una gran cultura i que anava més enllà d'ensenyar només la tècnica de l'instrument, ja que sempre va procurar transmetre als seus i les seves deixebles l'interès per l'art i la poesia.

1916, New York: una de les darreres fotografies del mestre...

L'**Acadèmia Granados** es va fundar el 1901 i es va convertir en el centre pedagògic de referència de l'ensenyament del piano a Barcelona. Així va poder transmetre la seva tècnica, especialment en la pulsació i en l'ús del pedal, amb què va aconseguir la sonoritat que tant el caracteritzava.

El 1912, a més a més, va obrir la Sala Granados amb la presència d'intèrprets internacionals i amb estrenes diverses. L'autor volia una sala sense objectius comercials, pensada també com un lloc d'unió entre nous intèrprets, compositors i per a un públic iniciat.

Amb la mort sobtada del mestre, la direcció va recaure en el seu deixeble Frank Marshall, i es va convertir en l'Acadèmia Marshall fins a dia d'avui, amb més de cent anys d'història. El 1959, va ser Alicia de Larrocha qui es va responsabilitzar de la continuïtat de l'Acadèmia fins al 2009.

A l'acadèmia, doncs, hi estudiaran bona part dels artistes de la gran fornada de pianistes de l'anomenada escola catalana de piano del s.XX, com Conchita Badia (cèlebre després com a cantant), Alicia de Larrocha o Rosa Sabater, així com altres solistes de renom internacional com Arthur Rubinstein o Alfred Cortot.

Ricard Viñes: carrera concertística

La carrera concertística de Viñes va començar a la Sala Pleyel de París el 1895, després vindrien moltes més actuacions a les principals sales de concerts: Sala Erard, Schola Cantorum, Concerts Lamoureux i Concerts Colonne, entre altres.

Viñes interpretava obres dels grans compositors del moment, i sovint estava al càrrec de les estrenes d'autors francesos com Debussy, Ravel, Satie i Fauré; russos com Rimsky-Korsakov, Borodine i Mussorgski; o catalans i espanyols com Granados, Monpou, Turina, Rodrigo i Manuel de Falla. Admirava igualment la música dels compositors clàssics com Schumann, List o Chopin, sense oblidar Bach o Beethoven.

La seva carrera va transcórrer principalment a París, però també va fer contínues gires de concerts i oferí centenars d'actuacions arreu el món: Anglaterra, Suïssa, Alemanya, Itàlia, Bèlgica, Holanda, Portugal, Uruguai, Argentina i Espanya. També va fer diversos enregistraments discogràfics, alguns dels quals s'han conservat fins els nostres dies.

Durant la guerra civil espanyola (1936-1939), Viñes va venir a Espanya en tres ocasions per actuar en benefici de la Creu Roja i els governs francès, belga i espanyol el van premiar amb diverses condecoracions honorífiques. A partir de 1940, instal·lat ja a Barcelona, encara va fer diversos concerts a la capital catalana, a Madrid, a Tàrrrega i també a Lleida. El darrer concert tingué lloc al Palau de la Música Catalana de Barcelona el 19 de març de 1943, un mes abans de morir.

Viñes, pedagog

Als 29 anys i per primera vegada, Viñes va formar part per primera vegada del jurat del Concurs de Piano del Conservatori de París; també va oferir cursos a l'École Normale de Musique de París i va col·laborar amb el Conservatori Americà de Fontainebleau. Igualment, va tenir nombrosos deixebles que després van desenvolupar importants carreres musicals. Alguns dels més destacats van ser Francis Poulenc, Maria Canals, Joaquim Rodrigo, Celestino Piaggio i Numa Rossoti.

Viñes, compositor

Tot i que aquesta no va ser la seva activitat musical més destacada, Viñes també va escriure algunes melodies basades en versos de Charles Boudelaire i Apèl·les Mestres, entre altres. A més, va escriure obres per a piano (*Menuet Spectral*, *Crinoline*, *Thrénodie*...) i cant (*La mort dels amants*, *Parfum Exotique*, *Nuages de Feu*...)

VIÑES COMPOSITOR:
"4 homenajes"

<https://www.youtube.com/watch?v=asUbk75YtMk>

VIÑES INTÈRPRET:

Viñes parlant de Debussy
 (en francès)

https://www.youtube.com/watch?v=WDPsw6o_At4

**LLISTA DE REPRODUCCIÓ AMB
 DIVERSES INTERPRETACIONS DE
 VIÑES**

https://youtu.be/_nSMCT8DkZ0?list=PLF032EDF166ECD780

Viñes i Déodat de Séverac (1872-1921) a l'orgue de la Catedral el 1914

Viñes i Granados a París [1887 -1889]

Sabeu quin significat
 tenen aquestes línies al
 terra davant del relleu
 escultòric dedicat a
 Ricard Viñes?

N'hi ha tres...

Ruta Granados 13 · PLAÇA PAU CASALS

Web al Museu Pau Casals

<http://www.paucasals.org>

Biografia de Pau Casals

https://ca.wikipedia.org/wiki/Pau_Casals_i_Defill%C3%B3

Granados i Pau Casals (1876 – 1973) eren grans amics. El músic lleidatà va visitar-lo diversos cops a la seva casa de Sant Salvador (avui Museu Pau Casals) i van tocar plegats en moltes ocasions.

GRANADOS COMPOSITOR

Granados és conegut sobretot per la seva extraordinària obra pianística (vegeu QR – Camps Elisis) però el músic lleidatà va ser un artista polifacètic i un compositor molt complet que va destacar també en molts altres gèneres musicals:

Música vocal:

Granados va compondre una trentena de peces vocals amb acompanyament pianístic, que vénen a ser com una adaptació personal del *lied* romàntic. Va musicar algunes cançons en català (“Elegia eterna”), però cal remarcar les “Canciones amatorias” i, sobretot, les deu “**Tonadillas**” (1910), amb textos de F.Periquet, emparentades amb l’ambient de “Goyescas”.

Música de cambra:

La musicologia reconeix el valor d’aquesta música que ara s’està recuperant però que continua sent força desconeguda. Cal destacar un quintet amb piano, un trio i dues sonates.

Música orquestral i teatral:

Al marge del popular “Intermezzo” de Goyescas, Granados, que era un extraordinari orquestrador, va compondre algunes obres destacades com el poema simfònic “Dante” (1908) i altres suites orquestrals. A més de “Goyescas” (vegeu QR – Teatre Principal) també va compondre la sarsuela “María del Carmen”, estrenada amb gran èxit a Madrid el 1898.

La modernitat a principis de segle XX estava en el teatre i Granados va participar activament del modernisme català en col·laboració, per exemple, amb l'artista Apel·les Mestres. Junts van crear obres claus del modernisme musical català com “Picarol” (1901), l'òpera “Follet” (1903, destaca el Preludi del III Acte), “Gaziel” (1906) o “Liliana” (1911) en les quals buscaven la fusió de les arts (poesia, pintura i música) en la recerca de l'obra d'art total.

Retrat d'Apel·les Mestres (1854 – 1936) per Ramon Casas

Per treballar en l'orquestració de “Goyescas”, l'estiu de 1915, Granados es va fer construir una Tartana enmig del paisatge a Vilassar de Mar. Aquest espai, sense piano, era una cabana oberta a les olors (tan importants en la seva obra) fresques i evocadores de les fruites i les flors.

LA MÚSICA DE CAMBRA DE GRANADOS

<https://www.youtube.com/watch?v=QR6MBDHWM9A>

DISCURS DE PAU CASALS A L'ONU

<https://www.youtube.com/watch?v=TMp1LcJLTmU>

PAU CASALS: “El cant dels ocells”

<https://www.youtube.com/watch?v=COR3IMXKafg>

PAU CASALS: “Les suites de Bach”

<https://www.youtube.com/watch?v=wqHR37qSUMA>

Ruta Granados 14 · DOLÇOS GRANADOS

Són uns dolços de pasta seca de forma arrodonida i irregular que presenten una textura cruixent i un gust marcat per l'ametlla. *Els heu provat? Boníssims!*

RECEPTA DELS GRANADOS (DOLÇOS TÍPICS DE LLEIDA)

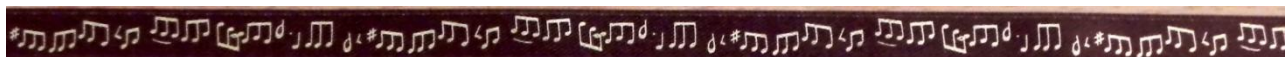
Ingredients (per a 150 dolços aproximadament):

Per a la base (pasta brisa):

½ kg de farina
200 gr de mantega
2 ous
75 gr de sucre de llustre
1 pessic de sal
100 gr de pols d'ametlla
110 ml de llet

Per a la merenga:

¼ litre de clares d'ou
450 gr de sucre en gra
1 pessic de sal
600 gr d'ametlla picada passada
lleugerament pel forn
Una mica de vainilla en rama

Elaboració:

Base (pasta brisa):

Fem un volcà amb la farina i al centre hi posem la mantega, el sucre i el pessic de sal.

Barregem la mantega, el sucre i la sal sense agafar la farina.

Afegim els ous i seguim barrejant sense agafar la farina. Tot seguit afegim la llet i, per acabar, la pols d'ametlla.

Per acabar, incorporen la farina i ho barregem tot.

Deixem reposar la massa uns minuts (si és possible, la deixem 24 h a la nevera perquè així la massa no s'arronsa quan es talla).

Aplanem la massa amb un corró fins aconseguir una base fina.

Tallem la pasta amb un motlle rodó d'uns 4,5 cm de diàmetre.

Posem els retalls de pasta brisa en una safata amb paper de forn a sota.

Merenga:

Barregem les clares d'ou amb un pessic de sal i batem amb una vareta metàl·lica o a mà fins aconseguir el "punt de neu".

Mentre batem les clares d'ou anem afegint poc a poc el sucre, primer, i l'ametlla picada, després. (Mentre afegim l'ametlla picada, batem més lentament la barreja)

Posem a coure la barreja en una cassola amb forma còncaua a la part inferior i anem remenant amb una cullera de fusta per evitar que la massa s'enganxi a la cassola.

Quan la massa ja va agafant color i es va espessint, hi afegim la vainilla al final (perquè no es perdi l'aroma). No deixem de remenar mentre duri la cocció (entre 5 i 10 minuts).

Muntatge:

Omplim la part superior de les bases de pasta brisa amb la merenga.

Escalfem el forn a 160-170 graus com a màxim i hi posem la safata amb les peces de pasta.

Deixem es dolços al forn uns 20 minuts aproximadament. Cal vigilar la cocció fins que les masses quedin lleugerament daurades per la part inferior.

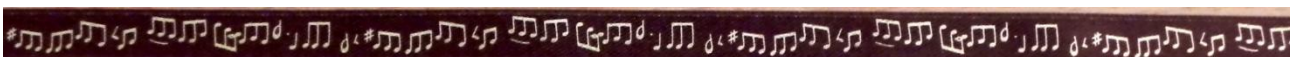

Retirem la safata del forn.

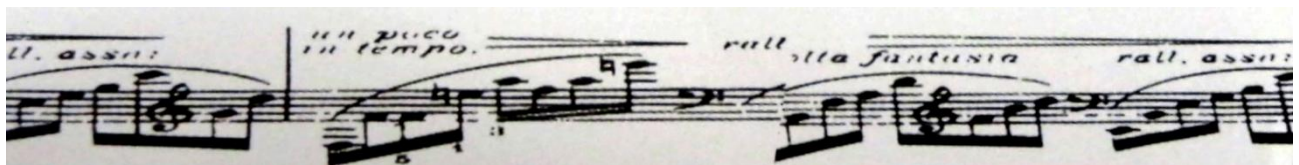
És millor deixar reposar els dolços una estona abans de menjar-los.

Presentació:

Curiositats:

- Els Granados van ser creats pel Gremi Provincial de Pastisseria, Confeiteria i Gelateria Artesana de Lleida el 1956 per tal d'homenatjar Enric Granados en el 40è aniversari de la seva mort.
- Inicialment, els dolços es presentaven en unes petites cassoles de pa d'àngel i no va ser fins el 1996 que la merenga es va muntar sobre una base de massa brisa.
- Els Granados es comercialitzaven el 1956 en unes caixes decorades amb una parella que ballava sardanes. El 1996, en el 80è aniversari de la mort del compositor, se'n va modernitzar la presentació. El nou format, presentat en un acte a l'Auditori Municipal Enric Granados de Lleida, s'ha mantingut fins l'actualitat. Consisteix en caixes de diferents mides decorades amb fragments musicals inspirats en l'òpera Goyescas i acabada amb un llaç de cinta que també conté motius musicals.

Agraïments:

Sr. Manel Fernández Vila i Sra. Josefa Rusell Vall (Pastisseria i Bomboneria Estel)

Gremi de Pastisseria de Lleida